

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De [vir]tute abstine[n]tie: p[re]serti[m] de ieiunio. Sermo. LXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

Dives ille q epulabar qeidie splēdide sepulch
est in inferno. Nec ibi. de b crepluz. lxxv. J. vide
ibidē. quō sedēt i carbēdra oblat^r ē pot^r ama
rissim^r fecid^r z imūd^r: z coact^r ē bibere. z duo
demōes isufflabāt ignē i aures ei^r: q̄ exibat p
oculos/nares os zē. Nec de remedijs z gulaz
z ebrietatē. Rogem^r q̄ deū oiporetē: vt grām
vere sobrietatē nob donet p quā rādē cū scis
oib^r i celesti glia etna facietate reficiamur. qd
nob pcedat dñs nī iesus chris q̄ ē panis celest^r
in secula bñdic^r Amē.

De virtute abstinentie: p̄serti de ieiunio.
Sermo LXXIII.

Quivertimini ad
me i toto corde v̄o i ieiunio: sicut et
placuit Joel. ij. In p̄cedētib^r smōt
bus p̄la audist^r de vicij^r gule z ebrietatē. rādē d
remedijs z illa vicija p q̄ bō dz fugere z vitare
gulā z ebrietatē. Et qz p bō imedia bō se puer
tit ad deū. Nūc cōsequē vt toto corde pvertat^r
ad deū itēdo dicere de virtute abstinentie. Et p̄n
cipal^r de ieiunio p qd̄ domat^r caro: qd̄ z mltuz
deseruit ad verā p̄uersionē p̄cōis: nūf̄ thema
Quivertimini ad me zē. z oq̄ em̄ Joel. p̄ba in
p̄sona dicit^r q̄ sar^r p̄cludit^r q̄ ieiunū deo plac
ceat. Pro grā Bue maria. Quivertimini ad me i
toto corde v̄o zē. vbi s̄.

Circa t̄ba t̄bas p̄mo vidēdū erit v̄n z a q̄
z quō ieiunū recepit originē. Scdō q̄re ecclia
p̄cepit ieiunare in q̄dragesima z nō t̄pe isto q̄
chris ieiunavit zē. Circa p̄mū ē notādū: q̄ iei
unū i p̄ncipio gener^r hūani a deo ē institutū.
postea a p̄t̄arib^r z p̄p̄is p̄tinuatū zē. vt infra.

Deo i p̄ncipio ḡnis hūani institutū
P̄t̄arib^r z p̄p̄is p̄tinuatū
Ieiunū a
Mltis creplis declaratū
L̄tio dño p̄firmatū.

Ab ecclia p̄ceptū z mādātū

Primo ieiunū i p̄ncipio gener^r hūani ē a
deo institutū dicere dño p̄mo parētī Adā: de lig
scie boni z mali ne cōedas Gen. ij. qd̄ traccās
Amb. i ser. d̄ ieiunio q̄ incipit. Divinū ad p̄m
Et b̄ di. xxxv. sexto die. ait. Ut sciam^r nō esse
nouellū ieiunū: p̄mā illie. i. i paradiso p̄stituit le
gē de ieiunio. Et infra. Eousqz nemo p̄uarcari
nouerat: vt adhuc orza nō eēt q̄ est p̄ma p̄uari
cario idicū ieiunū ē abstinentie: lex a dño deo/
p̄uarcatio legis a diabolo/culpa p̄ cibū/larē
bra post cibū: sp̄s suadet gule: dñs ieiunare
discernit. Nec ibi. Scdō ieiunū a sc̄is p̄t̄
archib^r z p̄p̄is ē p̄tinuatū. Nā moyses cū dño
i mōre cū legē accepit. xl. dieb^r z. xl. noctib^r nō
mādauit neqz bibit. Exo. xxxij. p̄ls israeli
tic^r iudēt dño a mlt^r cib^r abstinuit Leuit. xj.
Tē vroz manue libaroz p̄pli p̄cep̄tore: vic
Sāsonē angel^r dñi apparuit: z ei abstinentia a
vino z oi potu iebriatio indixit Judicū. xij.
Jē Helias s̄str. xl. dieb^r nullū cibū s̄p̄sit. iij.

Reg. xij. In tota etiā p̄ma etate ab Adā vsqz
ad noe q̄ duravit ad m̄m^r. 16 J. 6. ānis sp̄ fuit
abstinentia a viuo z carnib^r vt d̄ Hiero. Et b̄
di. xxxv. ab exordio: z sic d̄ alijs mlt^r. Tercō
ieiunū fuit mlt^r creplis d̄claratū. P̄mo qz eua
q̄dit ieiunavit z abitiuit xgo i paradiso fuit z h̄ d̄nā iei
go p̄mā sit. Adā qz ieiunū violavit a d̄licijs pa
dist i s̄mā miserā corruit. Un̄ Amb. vbi s̄. Lo
gnitio ifirmicat^r i cibo: firmicat^r h̄ i ieiunio
Ira qz gula a paradiso ignatē expulit: abstinentia
ad paradisu erratē ruocauit. Et b̄ i canōe. sexto
die. vbi s̄. Moyses p̄ ieiunū cū dō locur^r fuit
Helias qz ieiunavit in celu curru igneo vete^r
exierit vbi s̄. p̄ ieiunū hier^r a s̄nacherib libat^r
rpe ezēchie reg^r z esate p̄p̄e. iij. Re. xij. P̄bi
listei a filijs isrl^r tpe samuel cedūt: illa die ieiunū
nātū. j. Re. vij. Filij isrl^r a filijs beniamin bis
fuere d̄bellati d. xij. tribub^r: q̄ cū postea die illa
ieiunaret z corā dño sterēt p̄ualere Judicū. xx.
Jona p̄dicatē nintiuē p̄cep̄t de^r eis dē: i sacco
z cinere z ieiunij p̄nam agētib^r Jonc. iij. Pe
tr^r ap̄ls cū esurijē i domo simōis coriary: mēt^r
excessus sup eū cecidit z celu ap̄tū vidit. Act. x.
Ap̄l etiā ex̄m ieiunadi nob reliq̄rūt: q̄ p̄ susce
ptū sp̄m̄ sc̄m: sic mētē auterāt a mōi illeceb^r
sic ē ab epulaz appetitu. z ei q̄dit cū eis fu
erat chris n̄ ieiunaret. post ablatōes t̄m ei^r se sp̄o
rancis subdidit ieiunij: qz sp̄o ablatō ieiunū
nādū erat. sic chris p̄dixerat dicit. qn̄ sp̄o^r ause
ret ab eis tūc ieiunabūt. Un̄ sp̄s sc̄o repleri tūc
ieiunare cep̄t. vt d̄ i rōnali. li. vj. c. d̄ feriā q̄ra
p̄ere. Quarto ieiunū a ch̄o dño ē p̄firmatū.
Nā saluator: nī mox p̄ bap̄tismū duce^r ē i d̄ ser
tū z ieiunavit. xl. dieb^r z. xl. noctib^r z postea esu
rije. Mar. iij. Quinto ieiunū ab ecclia ē p̄ce
ptū. vt p̄z i d̄cerē di. iij. statum^r. Et d̄ p̄ se. di. v
q̄dragesima. z p̄lto ca. se. Un̄ Amb. i ser. d̄ q̄
dragesima. Ille q̄dragesimā fac q̄ ieiunādō et Ieiunū
vigilādo ad pasca ascedit. Nā sic reliq̄ āno ieiunū q̄dragesi
iūare p̄mū etia i q̄dragesima n̄ ieiunare p̄mū ē male
Illa ei volūtaria s̄ ieiunia: ista n̄ c̄aria. Illa d̄ ar
bitrio veniūt: ista de lege. Ad illa iuicamur: ad
ista cōpellimur. Ecce quō p̄cipit z mādāt vt q̄
dragesimale ieiunū plebs fidel^r firmū teneat.
hec d̄ p̄mo. Nūc circa sc̄o: q̄re ieiunū q̄dra
gesimale fuit illo tpe v̄nali z n̄ eo tpe obfua^r
q̄ chris ieiunavit. chris ei mox p̄ bap̄tismū. i. p̄
epiphaniā suū i choauit ieiunū. Ecclia ar ieiunū
n̄m cū pasca p̄tinuavit. z q̄re h̄ fecerit cū ois
ch̄i actio n̄ra sit instructio h̄z Bre. i. bonū. R̄n̄
qz b̄ ordiatiois z m̄uatiois q̄druplex cā fuit.
P̄tia ē: qz i q̄dragesima rep̄ntam^r p̄lm isrl^r q̄
ānis. xl. i d̄p̄ro fuit: statū postea pasca celebra
uit. Scda cā: qz hoies n̄alit^r mouēt ad libidū
nē tpe v̄nali: ad quā s̄stringēda institutū ē h̄ tpe
ieiunari. Tercia cā qz ch̄i passiōt resurrectio p̄ri
nuat. grōnabile fuit: vt afflictō n̄ra passiōi sal
uatoz eēt p̄tinua. Lū ei tpe p̄ nob passus sit z
nos ei cōpati debem^r. vt ita rādē p̄regem^r p̄
passionē statū resurrectio subsequē Jux̄ illō ap̄l

B
Exā p̄mē
iunūm

L

D

Corinua
no ieiunij

De vicio luxurie

Si copacimur et pregebimur. Quarta causa: quia statim post ieiunium dicitur corpus domini sumere exemplo filiorum israel: qui postquam agnum pascale ederunt, agrestes lactucas et amaras comedendo se affligebant. Ita nos postquam per penam et ieiunium penam affligere: et tamen digne possimus eucharistiam accipere. Nec potest dicitur rationali. Et Jo. Beletus in summa dicit officio. h. c. d. ij. pre. **D**ubitat circa premissa ex quo dicitur est vni ieiunium cepit ieiunium et quod. Quare est tunc penam et non nos ieiunium quod drageimam: et non tunc quod chris ieiunium tunc. Quare tunc si pres ieiunium est ieiunium: et ad quod principaliter valet. Ad hoc dicitur: quod multum do hominem contra se ipsum peccat. pro quod homo red dicitur ipores et dicitur ad bona opera. Et tunc si pres volentes hoc esse viciu sine malu remediu adhibere: hoc ad fructus et bona opera inducere. Ita tunc esse salubriter ieiunium cereis epibus obsequanda. **U**ter autem ieiunium principaliter ad tria

Ieiunium valet

Sine cereis et baccho friger venus. i. p. abstinentia cibi et potestatis luxuria. **L**uius enim fertur die

Exemplum

Ieiunium elevat mentes ad spiritualia

Ieiunium satisfaciens pro peccatis

Ad elevariōes mentis ad spiritualia
Ad satisfaciōem pro peccatis
Primo ieiunium valet ad refrenandam carnis concupiscentiam: quia per ieiunium castitas servatur. **U**n de Hiero. Sine cereis et baccho friger venus. i. p. abstinentia cibi et potestatis luxuria. **L**uius enim fertur die ro. **Q**uod dicitur iuvenia multum a quod iuvene ieiunium stare dicitur ipudico amore: et ipsa nullatenus sentire velle volens a pudico iuvene hoc amorem removere: ipsum ad suam cameram vocatum ieiunium que absque cibo tribus diebus stare permisit: postquam ad ipsum iam famelicum accedens: eius cibum porrigens interrogavit quod magis idigeret cibo an voluptate: respondit. quod magis cibo: ac illa. **H**oc genus est medice vulnus luxurie curare studebit. **S**ecundo ieiunium valet ad elevariōem mentis ad spiritualia. **N**am quod corpus per crapulam non servat mens liberi ad spiritualia contemplanda elevatur. **U**n sancti pres volentes a doctissimi circa aliquid spiritualium ieiunium abstinentiam ieiunium. **U**n dicitur da niele scriptum est. **D**an. ij. quod postquam facie sua ad dominum dei sui rogare et deprecari ieiunium: sacco et cinere. **E**t tunc sic ibidem subdit Gabriel ad eum descende de te magnas precepta revelaciones de christi incarnatiōe et eius passione. **S**ic etiam habet de ieiunium fe sti scilicet Michael et oim angelorum. quod eps loci illius: ubi thaurus sagitta tacet reuerentibus sagittis: ta ad sagittarum: induxit ieiunium et orationem et cogitacionem huius rei mysterium tunc. **E**t hos duos effectus tangit ecclesia in prelatiōe de ieiunium: cui dicitur. quod corporali ieiunium vicia comprimis: mentem elevas tunc. **T**ertio ieiunium valet ad satisfaciōem pro peccatis: sicut habet themas. **P**uerimini ad me in coram coram vobis tunc. **E**st enim vna pars satisfaciōis vobis de magis i. iij. sen. di. xv. **U**n Aug. in quod primo ne de oratione et ieiunium. **I**eiunium purgat mentem: subleuat spiritum: carnem spiritum subicit: cor facit purum: tunc turbulentiā: concupiscentiam: nebulas dissipat: libidinum ardorem extinguit: castitatem: hoc lumine ascendit. **I**n quod auctoritate omnes prelati effectus ieiunium et pres alij continent: de hac abstinentia ieiunium prelati dicitur in ser. de sacramentis: ibi vide laci de hac materia.

Rogemur deum ut sua gratiam nobis donec deo madi carne per ieiunium et abstinentiam: ut per beatam mereamur persequi benedictionem Amen.

De vicio luxurie Sermo. LXXV.

Neque fornicari: ne

Neque adultum: neque molles regnum dei possidebunt. **J**. Cor. vj. **I**n precedentiibus sermionibus prelati audistis de vicio gula: quod deestabilis sit ipsa gula: et quod propter multa sit vitanda. quoniam sic peccatum mortale aut veniale. quod sine eius spiritus: et dicitur quod liber illarum spectat. quoniam sit peccatum mortale aut veniale. quoniam mala ex gula sequuntur. **E**t sicut de ebrietate. quod sine peccatis ebrietatis. quoniam mala ex ebrietate sequuntur. quoniam sit sine peccato: aut mortale aut veniale peccatum. **E**t quod causa ebrietatis agguet. et tamen de de remedijis vtriusque: vicia gula et ebrietatis. **P**ostea de abstinentia et ieiunium. vni ieiunium beat originem. **E**t quare non illo tunc fuerit quoniam chris ieiunium. quare et ad que finem sit institutum. dicitur quod oibis latius dixi. **N**unc propter quod luxuria est gula vicina. imo sequitur plimum ex gula: dicitur Hiero. **V**enero mereo estuas de facili spumar et libidine. **I**nren do dicere de malicia luxurie: pro qua cor multum dicitur tunc **N**oe excepit octo hominibus delectat. et quod tunc beu nunc fere corum modum commaculat. et omnes luxuriosos a deo separat: et finaliter ab eterna beatitudine: si non penituerint. tunc ebria. **P**ro gratia **B**ue maria. **N**eque fornicari. neque adultum. tunc vbi s. **I**n prelati ser. videtur est quod luxuria ab antiquis describitur. **E**st genus noradum quod antiqui propter peccata luxurie et carnalium voluptatum descripterunt sub figura veneris: quod fingere esse dea amoris: vni quod dicitur cum pare suo coniugit: et totum orbem hominum: aialibus et dijs repleret. ut per se **D**uid. iij. fastor. **E**t ut ex diversis poetis colligitur luxuria describitur ab antiquis: ut infra.

- Saturno precreata
- Muliebriter formata.
- Vulcano maritata
- Gratijs comitata
- In mari situata
- Loncha manu lata
- Mirra afflata
- Corpore nudata.
- Rosis et ficulij folijs ornata
- Columbis comitata
- Filio ceco dorata.

Luxuria ab antiquis describitur a

Primo luxuria describitur ut venus a saturno procreata: eo quod carnis concupiscentia ut dicitur in ebrietate nascitur ex gula. **S**aturnus enim a saturno dicitur esse. ut dicitur in prolati. re. li. viij. **S**aturnus in gula desinit quod reuera veneris gnatur: quod veteris sacuritas libidine excitat: et etiam veneris puocat: ut dicitur Hiero. **E**dacitas inquit ad luxuriam perabit. quod dicitur saturni ritare veteris extendit aculei libidinis excitant. et maxie sacuritas vini. **U**n ait aplos **E**ph. v. **N**o licee inebriari vino in quo est luxuria. **E**t **P**rouer. xx. **L**uxuriosa res est vinum. quod veteris mereo estuas.

Luxuria vicina est gula

S

Ignis luxurie vni incendit